

Routebeschrijving

Dit ommetje bestaat geheel uit geasfalteerde of half-verharde wegen. Het is vanwege de steile dijkopgangen lastiger begaanbaar met een kinderwagen of rolstoel.

- Het ommetje begint onderaan de opgang naar de dijk ter hoogte van Notaris Stephanus Roesstraat 37. Loop de dijk op. Bovenaan vindt u de Dijkkapel (1).
- Sla rechtsaf. Neem de eerste weg links, de uiterwaarden in. Volg de weg langs de oprit van Hoeve De Ruif (2) en houd links aan.
- Loop de weg uit tot bij de Voorhaven Deest (4) en sla linksaf langs het gemaal (5).
- Sla op de dijk linksaf.
- In de bocht van de weg stond vroeger het Oude Veerhuis (6). Iets verderop zijn resten gevonden van een Romeinse villa (7).
- Vervolg de dijk met links het uitzicht op de brede uiterwaarden (8) en rechts het zicht op de kerktoren van Winssen (9).
- Sla bij de Dijkkapel weer rechtsaf naar beneden. U bent terug bij het startpunt.

Dijkplicht

“Wie het water deert, die het water keert.” Dit spreekwoord was nog niet zo eenvoudig uitvoerbaar. Vanaf dat er dijken langs de rivieren werden aangelegd, waren er tal van wetten en regels over wie die dijken zouden moeten onderhouden en herstellen na dijkdoorbraken. Iedereen met een stuk land moest een evenredig deel van de dijk onderhouden. Daarnaast werd ook de medewerking van de overige bewoners in de verschillende dorpen verwacht. Zo ook in het land van Maas en Waal. De vergaderingen over de Waaldijk vonden plaats in de kerk in Ewijk en liepen regelmatig uit op conflicten tussen Wijchen, Overasselt en Niftrik enerzijds en de waaldorpen anderzijds. (H. van Heijningen, Land van Maas en Waal, blz 340 vv.)

Geschiedenis

Zoals in de hele gemeente Beuningen zijn er ook in Winssen uitgebreid sporen gevonden van Romeinse bewoning. Dit ommetje voert langs een plek waar één van de vele Romeinse villa's heeft gestaan, die langs de Waal lagen. Zo'n villa was in feite een grote boerderij met een luxe woonhuis. Bijzonder kenmerkend waren de badkamers en de vloerverwarming. Vaak woonden hier Romeinen of Bataven, die na de verplichte 20 jaar dienst in het leger afgezwaaid waren. Het jubileumnummer van het kwartaaltijdschrift *Tweestromenland* is geheel gewijd aan sporen van de Romeinen in Tweestromenland. Er staat een apart artikel in over vondsten in de gemeente Beuningen. Het is te koop bij De Vereniging Tweestromenland (tweestromenland.com) en bij Museum Kasteel Wijchen.

In een zij-arm van de Waal liggen grote schepen, waar het zand dat uit de Geertjesgolf is opgezogen via een bovengrondse spoorrail naar toe wordt getransporteerd. De Geertjesgolf ligt verderop langs de Van Heemstraweg. Ook bij deze opgravingen zijn veel Romeinse sporen gevonden.

© Stichting Wandelen in Beuningen.
De Beuningse Ommetjes zijn een samenwerkingsproject van de Stichting [Wandelen in Beuningen](#) (WiB) en de Stichting [Historisch Besef Beuningen](#). (HBB)

Initiatiefneemster Marike de Valk heeft de route ontworpen en de folder inclusief de foto's gemaakt. Voor info over tekst en overige foto's zie de websites van genoemde stichtingen.

Disclaimer:

U loopt de route op eigen risico.

De gemeente Beuningen bestaat uit de vier dorpen Beuningen, Ewijk, Weurt en Winssen. Dit ommetje start in **Winssen** en verkent het tweede gedeelte van de uiterwaarden. Je loopt een tijdlang bijna evenwijdig aan de Waal en komt uit bij de zandwinstallatie. Daar ga je de dijk weer op en loop je terug. De totale lengte is **4,1 km**. Combineren is mogelijk met ommetje 22, 26 en/of 10. Voor rolstoelers is dit ommetje lastig door de steile opgangen naar de dijk.

1. Dijkkapel (2000)

Een plek voor wandelaars en fietsers om te schuilen. Gemaakt door Huuø († 2024) en Adelheid Kortekaas, kunstenaars uit Winssen.

In de vloer staat een inscriptie: 'Iedere mens is een zaailing van moeder Aarde.' In de kapel staan bankjes.

2. De Ruif (1965)

Grote woonboerderij. Voorheen stond hier van 1900-1942 een steenfabriek van Van Koolwijk en Burgers met veldovens. Hun personeel kwam vaak van de overkant. Dus lag er een roeiboot, die ook wel eens voor anderen als veerboot dienst deed. Het terrein is opgehoogd, met hoog water is het een eiland.

Uiterwaard 1

3. Kerncentrale bij Dodewaard

Het witte gebouw is de Kern Centrale Dodewaard (KCD), in 1965 opgericht om ervaring op te doen met kernenergie opwekken. Ze werd in 1997 gesloten en zal in 2045 afgebroken worden.

4. Voorhaven van Zandwinning Geertjesgolf

Hier komt via bovengrondse transportbanden het zand aan bij de drijvende klasseerinstallaties, waar zand op verschillende korrelgrootte gesorteerd wordt.

Dijk: de dijk is in de loop der tijd opgehoogd en verbreed. Daar moesten de nodige huizen voor wijken. De grond hiervoor kwam vanuit het gebied aan zowel de landkant (o.a. de Biezenwaard) als de rivierkant van de dijk, de Biezenwaard. Het boerderijte op Dijk 13a lag ver genoeg van de dijk af en kon blijven staan.

Uiterwaard: vroeger meanderde de Waal en waren er overal eilandjes. Vanuit Winssen werden twee dammen naar Middelwaard, een van die eilandjes, aangelegd, waardoor langzamerhand de geul tussen beide dijken en het eiland dichtslibde. Zo ontstonden de Winssense uiterwaarden. Tegenwoordig verfraait een werkgroep de bermen van deze weg met bloembollen en bloemenzaad, waar natuurlijk ook de bijen van profiteren.

Flora en fauna in de Winssense Waarden

Op de website waarneming.nl kun je terugvinden welke planten en dieren waargenomen zijn in de Winssense Waarden. Daaronder zijn een heel aantal bijzondere soorten, zoals bv rode kornoelje en roedewolfsmelk. Naast diverse eenden, ganzen en roofvogels leven hier ook reeën. En ooievaars worden er nu zelfs in de winter waargenomen.

5. Het gemaal (1925)

Monument dat nog steeds functioneert. De weg waaraan dit gemaal ligt heette 'kade' en stond haaks op de dijk. Dit soort kades verdeelden de uiterwaarden in polders, waar d.m.v. sluisen en gemalen het water beheerd werd.

Dijk

6. Oude Veerhuis

Ongeveer op deze plek stond vroeger het Oude Veerhuis. Vlg oude kaarten heeft het er van 1920-1992 gestaan. De kastelein had een boot waarmee hij mensen wel eens overzette. Het was echter geen reguliere veerdienst.

7. Romeinse villa

Vlakbij het Oude Veerhuis, ergens tussen dijk en het huidige bosje, zijn resten gevonden van een Romeinse villa. Hierover is al in 1977 gepubliceerd. *

8. Uiterwaarden

De Winssense Weerden of Waarden zijn belangrijk voor flora en fauna. Er mogen alleen voorzieningen voor kleinschalige dagrecreatie (dus zonder overnachting) komen.

9. De oude kerktoeren

De toren en de vroegere kerk stond precies op de grens van het Ambt van Maas en Waal en het Rijk van Nijmegen, die dwars door Winssen liep. Het oude centrum van Winssen lag niet rond de kerk maar zuidelijker. *

